

Natuur op het Parc

een bewonersinitiatief

Help de
dieren in je
tuin!

Leaflet 21 februari 2021

De winterslapers

Om de winter te kunnen overleven moeten dieren hun winterslaap goed voorbereiden. Ze moeten – door in de herfst flink te eten - vetreserves opbouwen waar ze de hele winter op kunnen teren. Dan moeten ze een goede plek uitzoeken om de winter - beschermd tegen kou, nattigheid en roofdieren – veilig door te brengen.

Dieren die een **winterslaap** houden, zoals egels, vleermuizen, het lieveheersbeestje en kikkers kunnen in de winter geen of bijna geen voedsel vinden. Ze blijven in de winter in hun gebied en trekken niet weg. Tijdens de winterslaap zakt de lichaamstemperatuur tot bijna 0 graden.

Ademhaling en hartritme gaan op een laag pitje. Bij een winterslaap slaapt een dier voor een

langere periode – dieren ontwaken tussendoor niet! De vetreserve van de herfst wordt tijdens de slaap gebruikt.

Er is een verschil met **winterrust** – daarover in een volgend bericht.

Egels leven vooral van insecten, wormen, slakken, kikkers en salamanders, maar ook vruchten en paddenstoelen. In de winter is deze voorraad op! Vandaar dat de egel zich goed vol eet in de herfst. Zodra het buiten rond de 9° is, zoekt de egel een rustig plekje, maakt een nestje van blaadjes en gras, rolt zichzelf op en gaat in winterslaap. Egels worden soms wakker en wisselen dan van nest. Ze worden pas wakker door de warme stralen van de eerste lentezon. Tijdens zijn slaap verliest hij bijna de helft van zijn lichaamsgewicht!

Vleermuizen gaan in een staat van torpor, een verminderde winterslaap, gedurende de nacht, wanneer de temperatuur daalt of voedsel (insecten) schaars wordt. Sommige soorten gaan een stap verder en houden een winterslaap (van wel 4-6 maanden) bij een temperatuur van 2-10°, geen vrieskou! De vleermuis houdt van rust, duisternis en vocht. Je vindt ze dan ook in grotten, holle bomen of tussen spouwmuren. Daar hangen ze ondersteboven aan hun haakpoten met hun kop naar beneden. Sommige soorten slaan hun vleugels om zich heen als een winterdeken. Zo houden ze de warmte van hun lichaam vast. Ze kunnen hun hartslag verminderen tot 10 slagen per minuut.

Kikkers, padden en salamanders leven van insecten, wormen, duizendpoten en naaktslakken. Dat voedsel is er niet in de winter. De kikkers verzamelen zich vaak in waterpoelen. Daar overwinteren ze op de bodem. Soms overwinteren kikkers ook in groepen op land. Hetzelfde geldt voor padden. Padden overwinteren meer op land dan in poelen. Salamanders houden meestal hun winterslaap op land onder hout of stenen, maar ook in het water.

Mocht je een ijskoude en verstijfde kikker zien liggen rondom vijvers of in het bladerdek, laat deze dan gewoon liggen.

Hij is niet dood, maar in winterslaap!

Slakken die overwinteren, trekken zich terug in hun schelpen en verzegelen de ingang met slijm om vocht vast te houden en te voorkomen dat ze uitdrogen. Ze doen dit overigens ook in de zomer, bij warm weer, ook wel bekend als estivatie.

Als het in de herfst kouder wordt, gaan de **vlinders** in winterrust. De meeste vlinders in Nederland brengen de winter door als eitje, rups of pop. Vlinders die als vlinder overwinteren zijn de **dagpauwoog, de kleine vos, de gehakelde aurelia en de citroenvlinder**.

Citroenvlinders hebben een soort antivries in hun lichaam, daarom kunnen ze de winter aan. In de vroege voorjaarszon zijn dit de eerste vlinders die zich laten zien.

Hommels Niet alle bijen overwinteren, maar voor de koningin is de winterslaap een deel van het leven.

Alle mannetjes en werkbijen sterven namelijk als de temperatuur daalt. De koningin zoekt dan een geschikte plek om te overwinteren. Zodra de temperatuur stijgt, komt de koningin tevoorschijn, bouwt een nest en legt een hele nieuwe kolonie hommels.

Een bijdrage van Pien Collignon